Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) MAŁA POHULANKA 10—7.

Nr. Wilno, dnia 13 października 1934 r. 1149.-

Treść numeru:

——o:0§0:o——

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

K r o n i k a .

W i z y t a a n g i e l s k i e g o c z ł o n k a p a r l a m e n t u.Prasa kowieńska /z 9.X.1934/:8 października przybył do Kowna w sprawach handlowych parlamentarzysta angielski i wybitny angielski przemysłowiec p.Alfred Bossom.-

S p r a w a s t o s u n k ó w h a n d l o w y c h m i ę d z y L i t w ą a A u s t r j ą .Prasa kowieńska /z 10.X.1934/:W Kownie został otwarty litewski oddział austrjackiego Instytutu Państwowego dla spraw eksportu i importu.-

O b c h ó d 14 - t e j r o c z n i c y u t r a t y W i l n a . /X.1934/:Na terenie całej Litwy odbyły się żałobne uroczystości w związku z 14-tą rocznicą utraty Wilna.-

Prasa zamieściła szereg artykułów i wspomnień. M.in."L.Žin." Nr.230 zamieściły na pierwszej stronie zdjęcie sali, w której obradowali w dniu 7 i 8 października 1920 r. delegaci polscy i litewscy w Suwałkach. Zdjęcie otoczone jest czarną obwódką.-

S p r a w a s t o s u n k ó w h a n d l o w y c h z A n g l j ą. Prasa kowieńska /z 11.X.1934/:9 października w M-stwie Spraw Zagr. odbyła się narada, poświęcona stosunkom handlowym z Anglją. W naradzie wziął udział dyrektor Departamentu Ekonomicznego p.Kuzminskas i in.-

D o k o ł a r o k o w a ń h a n d l o w y c h z Ł o t w ą .Prasa kowieńska /z 11.X.1934/:9 października przybył do Kowna poseł litewski w Łotwie inż.Vileiszys. Przyjazd posła Vileiszysa związany jest z nadchodzącemi rokowaniami z Łotwą w sprawie zawarcia nowej umowy handlowej między obu krajami lub prolongaty istniejącej. Jak wiadomo, termin umowy upływa dnia 1 stycznia.-

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

"L i e t .A i d a s" o s t w o r z e n i u R a d y O ś w i a t o w e j ."Liet.Aidas" Nr.232 z 11.X.1934 r. Art.p.t."Nowa faza w pracy oświatowej". Streszczenie:

Założenie Rady Oświatowej jest ważnym wypadkiem w litewskiem życiu kulturalnem. Wykazuje ono, że oświata litewska przeszła w nową fazę: z martwych, skostniałych form podnosi się oświatę do stopnia twórczości. Tradycyjne przekonanie, że oświata może być regulowana, podobnie, jak inne dziedziny życia litewskiego jedynie przy pomocy środków administracyjnych, upada. Dziś przy tak wielkiem rozwoju sieci szkolnej wydaje się, iż nadszedł czas zajęcia się jakością litewskiej oświaty. W tym właśnie celu stworzona została nowa instytucja doradcza - Rada Oświatowa.

Jak oświadczył minister Oświaty prof.Tonkunas, zadaniem Rady Oświatowej będzie doradzanie M.Oświaty systemu szkolnego reformy szkolnej, planów naukowych, programów i t.d. Rzecz prosta, kompetentna opinja Rady Oświatowej będzie realizowana. Z oświadczenia prezesa Rady, wiceministra Oswiaty Masiulunasa wynika, że Rada Oświatowa zamierza pracować z całą powagą i jednością. Ponadto miło jest stwierdzić, że w skład Rady wejdzie również przedstawiciel organów oświatowych Kraju Kłajpedzkiego. Dyrektorjat kłajpedzki okazał w tym wypadku nietylko kurtuazję, lecz wykazał, że szuka kontaktu z organami rządu centralnego. Tak właśnie być powinno.

Radzie Oświatowej, temu kolegjum, złożonemu z 10-ciu osób należy życzyć jak największego powodzenia w pracy.-

K r o n i k a .

Z a ł o ż e n i e R a d y O ś w i a t o w e j p r z y M - s t w i e O ś w i a t y ."Liet.Aidas" Nr.230 /X.1934/:8 października odbyło się pierwsze posiedzenie Rady Oświatowej, która została powołana, jako organ doradczy przy osobie ministra Oświaty w sprawach reformy szkolnictwa, systemu nauczania, planu pracy naukowej w szkołach, przygotowania personelu nauczycielskiego i in.

W skład Komisji weszli: sekretarz generalny M-stwa Oświaty p.K.Masilunas /prezes/, dyrektor I D-tu M-stwa Oświaty p.M.Miszkinis, dyrektor II D-tu M.Oświaty p.L.Vajtekunas, dyrektor III D-tu M-stwa Oświaty dr.Juszka, dyrektor Izby Wychowania Fizycznego p. Augustauskas, dr.Jokantas, dr.Ruginis, dyrektor szawelskiego seminarjum nauczycielskiego p.Orłauskas, referent szkolnictwa przy Dyrektorjacie Kraju Kłajpedzkiego p.Simaitis, inspektor szkół p.A.Vokietaitis i p.W.Kasakaitis /sekretarz/.

Otwierając pierwsze posiedzenie zabrał głos minister Oświaty prof.Tonkunas, który obszernie poinformował o zadaniu i zakresie pracy Rady Oświatowej. W pierwszym rzędzie w program prac Komisji wejdzie sprawa reformy szkolnictwa początkowego w kierunku stworzenia systemu sześcioletniego okresu nauczania powszechnego. Według słów ministra w najbliższym czasie wypadnie założyć przynajmniej po jednej takiej szkole w każdej gminie, poczem stopniowo przyjdzie dalszy ciąg reform.

Po przemówieniu ministra Tonkunasa zabierali głos członkowie Rady Szkolnej na czele z prezesem Rady wiceministrem Oświaty Masilunasem. Wszyscy mówcy wypowiedzieli się na temat przyszłych prac Rady. Posiedzenia Rady będą się odbywały we wtorek każdego tygodnia.-

W y j a z d n o w e g o p o s ł a l i t e w s k i e g o d o P r a g i .Prasa kowieńska /z 10.X.1934/: 9 października wyjechał na miejsce swej nominacji do Pragi nowomianowany poseł litewski w Czechosłowacji p.E.Turauskas.-

D o k o ł a s p r a w y S i d z i k a u s k a s a .Prasa kowieńska /z 10.X.1934/:"Rytas" podaje, że wyrok w sprawie Sidzikauskasa nie był wyrazem jednomyślnej opinji całego składu sędziów Izby Apelacyjnej. Jeden z sędziów złożył votum separatum.-

O t w a r c i e P a ł a c u K u l t u r y F i z y c z n e j . "Liet.Aidas" Nr.232 /X.1934/:Dnia 10 października otwarty został na Górze Witolda w Kownie świeżowybudowany Pałac Kultury Fizycznej. Pałac dostosowany jest do najnowszych wymagań sportu, gier i gimnastyki i mieści odpowiednie sale, łazienki, gabinety antropometrji, fizjologji, Roendgena, audytorja, bibljotekę, pokoje dla administracji i t.d. Z okazji otwarcia Pałacu wygłosił przemówienie prezydent Smetona, podkreślając znaczenie sportu w rozwoju kultury fizycznej i duchowej.-

L e k t o r z y w k ł a j p e d z k i e j A k a d e m j i H a n d l o w e j .Prasa kowieńska /z 11.X.1934/:Na mocy nowej ustawy o zakładaniu szkół handlowych minister Skarbu zatwierdził na stanowisku rektora kłajpedzkiej Akademji Handlowej na przeciąg jednego roku inż.E.Galvanauskasa.

Pozatem zostali zatwierdzeni na stanowiskach lektorów Akademji referent szkolnictwa przy Gubernaturze P.Klemas /nauka handlu/, główny referent M-stwa Skarbu dr.Gr.Valanczius /historja ekonomji politycznej i gospodarstwa/, główny buchalter kłajpedzkiego oddziału Banku Litewskiego p.J.Naujalis /buchalterja/, p.J.Snarski /chemja handlowa/, dr.Pajaujis /geografja gospodarcza/, dr.K.Awiżonis /historja Narodu Litewskiego i gospodarstwa Litwy/, p.Brakas /prawo cywilne/, p.J.Gasiunas /język angielski/.

Sekretarzem Akademji Handlowej został mianowany dr.Valanczius.Przewidziana jest nominacja jeszcze kilku lektorów.-

Z m i a n y p e r s o n a l n e w u r z ę d a c h l i t e w s k i c h . Prasa kowieńska /z 11.X.1934/:Od dnia 15 października naczelnik wydz.lekarskiego Departamentu Zdrowia dr.Katilus opuszcza swe stanowisko i przechodzi do kowieńskiego szpitala miejskiego.

Sędzia Izby Apelacyjnej p.Szymon Żylinskas został przeniesiony na stanowisko prezesa wydz.kowieńskiego Sądu Okręgowego.

W najbliższych dniach przy M-stwie Spr.Wewn.zostanie utworzona komisja dla ustalenia płacy zarobkowej. W skład komisji wejdą pomocnik głównego inspektora Pracy Akiełaitis, wiceprezes Izby Handlowej p.Vosylus i przezes Przedstawicielstwa Robotników p.Szułaitis.

Naczelnik kowieńskiej policji kolejowej p.Jurkszys zostaje przeniesiony na emeryturę. Zamiast niego ma być zamianowany na to stanowisko rewizor kolei Taraskieviczius.-

W skład Komisji weszli: sekretarz generalny M-stwa Oświaty p.K.Masiliunas /prezes/, dyrektor I D-tu M-stwa Oświaty p.M.Miszkinis, dyrektor II D-tu M.Oświaty p.L.Vajtekunas, dyrektor III D-tu M-stwa Oświaty dr.Juszka, dyrektor Izby Wychowania Fizycznego p. Augustauskas, dr.Joksentas, dr.Ruginis, dyrektor szawelskiego seminarjum nauczycielskiego p.Orlauskas, referent szkolnictwa przy Dyrektorjacie Kraju Kłajpedzkiego p.Simaitis, inspektor szkół p.A.Voloteitis i p.W.Kasekaitis /sekretarz/.

Otwierając pierwsze posiedzenie zabrał głos minister Oświaty prof.Tonkunas, który obszernie poinformował o zadaniu i zakresie pracy Rady Oświatowej. W pierwszym rzędzie w program prac Komisji wejdzie sprawa reformy szkolnictwa początkowego w kierunku stworzenia systemu sześcioletniego okresu nauczania powszechnego. Według słów ministra w najbliższym czasie wypadnie założyć przynajmniej po jednej takiej szkole w każdej gminie, poczem stopniowo przyjdzie dalszy ciąg reformu.

Po przemówieniu ministra Tonkunasa zabierali głos członkowie Rady Szkolnej na czele z prezesem Rady wiceministrem Oświaty Masiliunasem. Wszyscy mówcy wypowiedzieli się na temat przyszłych prac Rady. Posiedzenie Rady będą się odbywały we wtorek każdego tygodnia.-

W y j a z d n o w e g o p o s ł a l i t e w s k i e g o d o P r a g i. Prasa kowieńska /z 10.X.1934/: 9 października wyjechał na miejsce swej nominacji do Pragi nowomianowany poseł litewski w Czechosłowacji p.E.Turauskas.-

P o k ł o s i e s p r a w y S i d z i k a u s k a s a. Prasa kowieńska /z 10.X.1934/: „Rytas" podaje, że wyrok w sprawie Sidzikauskasa nie był wyrazem jednomyślnej opinji całego składu sędziów Izby Apelacyjnej. Jeden z sędziów złożył votum separatum.-

O t w a r c i e P a ł a c u K u l t u r y F i z y c z n e j. „Liet.Aidas" Nr.232 /X.1934/: Dnia 10 października otwarty został na Górze Witolda w Kownie świeżowybudowany Pałac Kultury Fizycznej. Pałac dostosowany jest do najnowszych wymagań sportu. [illegible]

zakładem [illegible]
wisko rek[illegible]
rónu inż.E.Gal[illegible] [illegible]rów Aka-
Poza tem zosta[illegible]
demji referent szkolnictwa [illegible] handlu/,
główny referent M-stwa Skarb[illegible] ekonomji
politycznej i gospodarstwa/, główny buchalter Kłajpedzkiego oddziału Banku Litewskiego p.J.Naujalis /buchalterja/, p.J.Szarskis /chemja handlowa/, dr.Pajaujis /geografja gospodarcza/, dr.A.Awiżonis /historja Narodu Litewskiego i gospodarstwa Litwy/, p.Brakas /prawo cywilne/, p.J.Gaskunas /język angielski/.

Sekretarzem Akademji Handlowej został mianowany dr.Valanczius. Przewidziana jest nominacja jeszcze kilku lektorów.-

Z m i a n y p e r s o n a l n e w u r z ę d a c h l i t e w s k i c h. Prasa kowieńska /z 11.X.1934/: Od dnia 15 października naczelnik wydz.lekarskiego Departamentu Zdrowia dr.Kattins opuszcza swe stanowisko i przechodzi do kowieńskiego szpitala miejskiego.

Sędzia Izby Apelacyjnej p.Szymon Żylinskas został przeniesiony na stanowisko prezesa wydz.kowieńskiego Sądu Okręgowego.

W najbliższych dniach przy M-stwie Spr.Wewn. zostanie utworzona Komisja dla ustalenia płacy zarobkowej. W skład Komisji wejdą pomocnik głównego inspektora Pracy Aleksaitis, wiceprezes Izby Handlowej p.Vosylus i prezes Przedstawicielstwa Robotników p.Szulaitis.

Naczelnik kowieńskiej policji kolejowej p.Jurkszys zostaje przeniesiony na emeryturę. Zamiast niego ma być zamianowany na to stanowisko rewizor Kolei Taraskiewiczius.-

B u d o w a d r u g i e j r a d j o s t a c j i .Prasa kowieńska /z 9.X.1934/:Jak podają, odpowiednie koła zabiegają o budowę w Szyłokarczmie drugiej w Litwie radjostacji. Specjalna komisja zbadała już warunki budowy radjostacji. Kosztorys budowy został już opracowany.-

S p r a w a u s t ą p i e n i a n a c z e l n e g o r e d a k t o r a "L i e t . A i d a s a". Prasa kowieńska /z 9.X.1934/:Jak podają, po ustąpieniu redaktora naczelnego "Liet.Aidas" p.Jurkunasa-Szeiniusa zostanie zamianowany nie jeden redaktor, lecz komisja redakcyjna.-

S p r a w a a r t y k u ł u V o l d e m a r a s a w "P r e u s. Z t g ." Prasa kowieńska /z 11.X.1934/:Dnia 8 listopada Izba Apelacyjna rozpatrzy sprawę prof.Voldemarasa i b.redaktora odpowiedzialnego organu prof.Voldemarasa "Tautos Kelias" Karutisa.

Obaj oskarżeni są o rozpowszechnianie w Niemczech zakazanego artykułu prof.Voldemarasa, jaki w pomienionem piśmie się ukazał. Władze uznały, że artykuł skierowany jest przeciw istniejącemu w Litwie ustrojowi.-

IV. SPRAWY POLSKIE I INNYCH MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH.

K r o n i k a .

S p r a w a n i e p r z y j m o w a n i a Ż y d ó w n a u n i w e r s y t e t ./X.1934/: Prasa litewska donosi, że delegacja żydowskich działaczy społecznych interwenjowała u rektora uniwersytetu kowieńskiego spowodu nieprzyjęcia w bież.roku akademickim na wydział lekarski ani jednego Żyda.-

Z j a z d r a b i n ó w .Prasa kowieńska /z 10.X.1934/:W tych dniach odbył się w Kownie ogólnokrajowy zjazd rabinów. Zjazd wysłuchał sprawozdania o opracowanym projekcie ustawy dla uporządkowania spraw rabinów.-

W i z y t a d z i a ł a c z a ż y d o w s k i e g o u p r e z y d e n t a P a ń s t w a .Prasa kowieńska /z 10.X.1934/:W tych dniach prezydent Państwa przyjął światowego działacza żydowskiego prezesa t-stwa krzewienia rzemiosł wśród Żydów L.Bramsona. Bramson pochodzi z Kowna i w swoim czasie został obrany posłem do I Dumy od gubernji kowieńskiej.-

VII.SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

K r o n i k a .

S p r a w a l e k t o r a p r a w a k ł a j p e d z k i e g o . Prasa kowieńska /z 9.X.1934/:Lektorem prawa kłajpedzkiego zamiast prof.Radbrucha został zaproszony na uniwersytet W.W. kłajpedzianin dr.Anisas. Studjował on prawo w Niemczech i zajmował stanowisko w M-stwie Spraw Zagranicznych. Obecnie prof.Anisas jest radcą urzędu gubernatora Kraju Kłajpedzkiego.

Dla uzyskania prawa wykładania bronił on na uniwersytecie rozprawy habilitacyjnej.-

W y j a z d d r . S c h r e i b e r a d o K r ó l e w c a .Prasa kowieńska /z 9.X.1934/:Jak podają, b.prezes Dyrektorjatu kłajpedzkiego dr.Schreiber otrzymał propozycję zajęcia wysokiego stanowiska w Królewcu.

W związku z tą ofertą dr.Schreiber ostatecznie opuszcza Kraj Kłajpedzki. Jak dotąd mieszkał on w majątku znanego niemieckiego działacza v.Dresslera.-

D o k o ł a p r o c e s u N e u m a n n a i S a s s a .Prasa kowieńska /z 9.X.1934/:W tych dniach wyjaśniona zostanie liczba świadków i lista obrońców w procesie dr.Neumanna i pastora Sassa. Jak wiadomo, obu oskarżonym zostały już akty oskarżenia doręczone.

O p ł a t a w k ł a j p e d z k i e j A k a d e m j i H a n d l o w e j .Prasa kow./z 9.X.1934/:Opłata za imatrykulację w kłajpedzkiej Akademji Handlowej wynosi 25 litów, za nauczanie 100 lt. za semestr, za prace praktyczne 20 lt.za semestr.-